Ա. Տարի — Թիւ 25

Երկուշաբթի, 5 Յուլիս 1915

ՀԱՏԸ 5 ՄԻԼԻԷՄ

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

		Տարեկան	Վեցամսեայ
ԵԳԻՊՏՈՍ	Գ. Ո.	80	40
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ	ՖՐ.	20	10

ԵՒՆՈՒԹՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԼ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՆ

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

ԱՐԵՎ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՇԱՀԵՐՈՒ ՕՐԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՇԱԲԱԹԸ ԵՐԵՔ ԱՆԳԱՄ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Շարա՝Ապու Տարտար, Թիւ 16

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՀԱՍՑԷ

Journal AREV

B. P. № 600

Alexandrie, EGYPTE

ՉՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ ՁԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ ՉԵՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՒԻՐ

ՏՆՕՐԷՆ-ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ ՎԱՇԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆ

ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԳԱՂԱՓԱՐԸ

ԱՆԳԼԻԱՅԻՈՅ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱՅԻՈՅ ՄԻՋ

Ներկայ յօդուածիս բուն նիւթին անցնելէ առաջ՝ կ'ուզեմ հակիրճ կերպով ցոյց տալ պատճառները այն խորունկ հակակրութեան զոր Հայերս միշտ տածած ենք դէպ ի Դաշնակից Պետութիւնները, հակակրութիւն՝ որ ա՛յնքան ինքնաբուխ և միահամուռ կերպով արտայայտուեցաւ մեզ կողմէ՝ ներկայ համաշխարհային պատերազմի ծագման առաջին օրէն ալ։

Պէտք չէ՛ կարծել թէ մեր այս համակրութիւնը իրեն շարժառիթ ունի լոկ մեր ազգային շահը. ուրիշ խօսքով, սխա՛լ է կարծել որ մենք Դաշնակիցներուն կը համակրինք մի՛միայն այն պատճառով որ անոնցմէ կը սպասենք մեր ապատագրութիւնը Թրքական լուծէն։

Մեր համակրութեան հիմնական պատճառներէն մէկը եթէ այդ իսկ ըլլայ, կայ սակայն նո՛յնչափ հիմնական պատճառ մը ալ զոր կ'արժէ ի վեր հանել և որ պատիւ կը բերէ մեր ցեղին։ Այդ պատճառը մեր ազգային մշակոյթն է, մեր հասարակական իդէալներուն և մեր քաղաքական ըմբռնումներուն համանմանութիւնն է մասնաւորապէս ֆրանսական և անգլիական ըմբռնումներուն ու դաղափարներուն հետ, — բոլորովին անկախաբար մեր ազգային շահերուն անձուկ մեկնաբանութենէն կամ ո և է ազգային շահագիտութենէ և ակնկալութենէ, որչափ ալ բնական և օրինաւոր ըլլային անոնք։

Արդարև, մենք Հայերս իրաւամբ կրնանք հպարտ ըլլալ այն բանով որ մենք Արեւելքի ամենէն ազատամիտ և ռամկավարական ժողովուրդն ենք եղած՝ անյիշատակ ժամանակներէ ի վեր։ Ո՛րչափ որ մեր այսօրուան ըմբռնումները և պետական կազմի և հանրային իրաւունքի մասին մեր հայեացքները մեծ մասամբ ձուլուած և կատարելագործուած են անգլիական և ֆրանսական ժամանակակից գաղափարներուն և ըմբռնումներուն կաղապարին վրայ, սակայն և այնպէս մեր այդ գաղափարներուն բուն աղբիւրը եղած են ու կը մնան միշտ մեր բնատոհմիկ աւանդութիւններն և մեր ինքնատիպ ռամկավարական հակումները։ Դժուար պիտի չըլլար այս հաստատումին ի հաստատութիւն՝ բազմաթիւ փաստեր մէջ բերել մեր ազգային պատմութենէն, եթէ յօդուածի մը անձուկ սահմանին մէջ պարփակուելու ստիպուած չըլլայինք։

* * *

Դեռ անցեալ օր մեր աշխատակից Տիար Մ. Կիւրճեան նո՛յն այս խմբագրական էջերուն մէջ գեղեցիկ կերպով կը բացատրէր Պետութեան դաղափարին մասնաւորապէս Գերմանիոյ և Ֆրանսայի մէջ առած այն երկու հակընդդէմ ուղղութիւններու, որոնք ճակատագրականապէս յանդեցան ներկայ պատերազմին։ Միեւնոյն թէզին աւելի լուսաբանութեանը համար աւելորդ չեմ սեպեր, իմ կարդիս, մէկ քանի մէջբերումներ ընել «The Round Table» հանդէսին մէջ վերջերս անգլիացի ականաւոր գրողի մը լոյս ընծայած մէկ լուրջ յօդուածէն, որ նոյն խնդիրը կը չօշափէ։

Ահա թէ ի՞նչպէս կը համեմատէ անգլիացի գրողը գերմանական և անգլիական ժողովուրդներու հասկացողութիւնները պետութեան կամ կայսրութեան էութեան ու նպատակին մասին.

«Պետութիւն կամ կայսրութիւն Գերմանացիի հասկացողութեամբ՝ կը նշանակէ տիրապետութիւն, և այն ալ զուտ գերմանական տիրապետութիւն մը, որուն կ'ուղեկցի կամ որմէ մշտապէս անբաժան է սաբրաւէլի չեշտակի և կուռ կերպով ընելով՝ տիրապետութիւն գերմանական մշակոյթի՝ տարածուած սուրով։ Այդ երեւոյթը կը պատկերացնեն Լեհ և Ֆրանսայի ժողովուրդներու դէմ գործադրուած ճնշումները և հալածանքները Լեհաստանի և Ալզաս-Լօրէնի մէջ։ Պետութեան նպատակները ըստ Գերմանմտքի՝ մենք ճշդրտօրէն բացատրուած կը գտնենք Բրօֆէսէօր Լամպրէխթի զարմանալիօրէն միամիտ այն բանախօսութեան մէջ, որով անիկա անցեալ օգոստոս 23ին Լայպցիկի մէջ կը մեկնաբանէր պատերազմի պատճառները՝ ըսելով. «Գերմանիա այժմ Եւրոպական քաղաքակրթութեան պահապանն ու նեցուկն է, եւ արիւնահեղ յաղթանակներէ յետոյ աշխարհ կը բաժուի գերմանացուելով»։

«Ընդհակառակը—կը շարունակէ անգլիացի դրողը — պետութիւնը կամ կայսրութիւնը՝ անգլիական ըմբռնումով՝ կը հետապնդէ քաղաքական սիստէմ մը որ ամբողջ երկրագունդիս վրայ կը տարածէ և իրարմէ բոլորովին տարբեր ցեղէ, դոյնէ ու քաղաքակրթութենէ կազմուած ժողովուրդներուն կը պարգեւէ խաղաղութիւն, միութիւն և ազատութիւն։ Բրիտանական կայսրութեան նշանաբանը ո՛չ թէ տիրապետութիւնն է, այլ ազատութիւնը։ Փոխանակ, ըստ Գերմանացիներու, բռնութեամբ հետամտելու որ աշխարհի վրայ ստեղծուի միաձոյլ գերմանականութիւն մը, Անգլիոյ մէջ պետութիւնը հետամուտ է որ իւրաքանչիւր ցեղ և ժողովուրդ անբռնադատ հանի իր ընդունակ եղած զարգացման ամենաբարձր աստիճանին. ցեղի մը վրայ, իբրև պետութեան միութեան շաղախը՝ տիրապետութեան տեղ՝ Անգլիա կը դնէ աղգաբնակութեանց կամաւոր հպատակութիւնը՝ իրենց ինքնօրէն հաստատութիւններով, և այդ աղգաբնակութեանց յատկանիշը կազմող ազատ ոգին։ Գերմանացիի մը համար բոլորովին անհասկնալի և անբացատրելի է էութիւնը և կազմը պետութեան մը, որ իր մէջ կը պարունակէ ամէն տեսակէ, դոյնէ ու քաղաքակրթութեան տարբեր որակէ ցեղեր ու ժողովուրդներ, որոնք ո՛չ թէ բռնութեամբ այլ իրենց կամքին ներքին ուժգին բռնկմամբը կուգան օգնելու մայր-Հայրենիքին։»

Հեղինակը կոչում կ'ընէ բոլոր Բրիտանացիներուն՝ ամէն զոհաբերութիւն յանձն առնել «ի դէմ պահպանութեանը այն սիրելի պատասխանատուութեանց որ բաժին ինկած են մեզի՝ իբրեւ պահակները սիստէմի մը, որ մարդկային ցեղի ամբողջ մէկ քառորդին կ'ընծայէ խաղաղութիւն և ինքնաղարգացման համար պատեհութիւն։ ...Մենք ալ, ո՛չ պակաս քան Գերմանացիները, ունինք մեր ճակատագիրը։ Ո՛չ պակաս քան անոնք մենք ալ ... ուած ենք մեր գրոշը դնելու աշխարհի մտածողութեան վրայ, հաստատելու տէրութիւն մը մարդկանց միտքին վրայ...։ Ատիկա գաղափարներու տէրութիւնն է, որ պէտք չունի արեան ու պատերազմի, գաղափարներ՝ որոնք դարբնուած են մեր գարաւոր պատմութեան ընթացքին՝ Բրօմուէլի, Զաթամի, Փիթի, Կլատսթօնի, Սալիսպըրիի ձեռքով, որոնք պաշտպանուած են շարք մը ո՛չ պակաս ազնիւ անձերէ — Ուէլլինկթընէրէ, Նելսընէրէ, Լօրէնսներէ և Նիքոլսընէրէ՝ որոնք վանդի ենթարկած են իրենց կեանքը այն երկրին համար ուր ծնած են այդ գաղափարները։ Անոնք՝ այդ գաղափարները՝ տարուած ու սիրուած են այնքարհիս երեսը ո՛չ թէ սուրով, այլ անձնական օրինակովը անծանօթ կանանց և մարդկանց այն մեծ բանակին, որոնք տարագրուած Հնդկաստանի կիզիչ դաշտերը կամ այս ու այն տենդաբեր աշխարհամասերու մենաւոր կղզիները, սերունդէ սերունդ յամառութեամբ բարձր պահեր են վարկն ու համբաւը և արդարութիւնը Բրիտանական անուան»։

Ահա՛ ճշդիւտ զուգակշիռը, հակադրութիւնը գերմանական և բրիտանական ըմբռնումներուն պետութեան մասին, առաջինը հարազատ Գերմանացի հեռ բրօֆէսէօռէ մը բանաձեւուած, երկրորդը՝ իսկական Անգլիացիէ մը այնքա՛ն սրտագրաւ ճշմարտութեամբ մը նկարագրուած։

Ինչպէս ենթադրել որ մերինին պէս ի բնէ ազատասէր և սակայն դարերէ ի վեր ճնշուած ժողովուրդ մը՝ օր մը օրանց կարենար համակրութեան նշոյլ մը ունենալ դէպ ի գերմանական համայնակուլ տիրապետականութիւնը և իր բոլոր սիրտովը չի յարեր ազատականութեան օրրան Անգլիային, ասպետականութեան, գաղափարապաշտութեան մեծ հայրենիք Ֆրանսային, և ասոնց օրինակէն հետզհետէ աւելի ներշնչուելու ընդունակ մեծ և ազատաբար Ռուսաստանին։

Ահա թէ ի՞նչ հիմնական պատճառներէ կը բղխին մեր համակրութիւնները և հակակրութիւնները ներկայիս։

Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ԻՐԵՐ ՈՒ ԲԱՌԵՐ

ՏԽՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կա՛յ եղեր ձեռք մը, հայ ձեռք մը որ կարող է եղեր դրելու այդ նեղվ անարգանքները Մեծ Հայու մը, Պողոս փաշա Նուպարի հասցէին։

Կա՛յ եղեր հայ թերթ մը որ կարող է եղեր ծաղիկի տեղ լուսանքի տարափ մը տեղացնել հայու մը վրայ որ երբեմն մարդպան մը մէկ թեւը, Քարսպան մը մեւսը՝ Եւրոպայէն վերադարձաւ, քարանթաթախ, քիչ մը արգարութիւն բերելու համար դ[illegible] ազգին լիաղ[illegible] ու անձնազոհ փոխանորդն է Եւրոպոյ քաղաքական ատեանին առջեւ։ Հայ Ինքնավարութեան մեծ դատը հետապնդելու։ Ինձի անանկ կուգայ որ հայ տաղերը, Մեսրոպեան տաղերը, արդարադրութիւն մը կրածեն առաջ։

Զաղեր ազատեղաբանութեան այս արժանիքը կը վերաբերի վաղերականօրէն թերթի մը որ մեր երկրին անունը կը կրէ, աւա՛ղ։

Հայու մը հոգին այդքան մաղձ կըրնայ եղեր փոխել, այդքան գառնաշունչ անյուսակ ատելութիւն կրնայ եղեր ժայթքել իր հայրենիքին է՛ն մեծ մարդոց մէջն դէմ. ազգային ի՞նչ խոր արխուրութիւններ են սոսնձ. ու մանաւանդ՝ ախտաբանական ի՞նչ պակուցիչ ստուգաբաններ են (documents pathologiques) այդ ողբալի գարշաբանութիւնները ասոնցմէ իմ հոյու հոգիս կը վրդովի, կը տագնապի չարաչար։

«Սիրունիկ հոգիներ կան որ վրէժ կը լուծեն մեծութենէն՝ չիրնալով անոր հաւասարիլ. կամ հակնալ զայն։»

Սաոր ատելութիւնը, սակայն, կը նուիրագործէ միշտ փառքը մեծ մարդերուն, ու անիրաւելի նոր լուսաճաճանչ մը կ'ընծայէ անոնց։

Բացայայտ է թէ արտասահմանի թերթին ողբմելի ու անգիտակից պարոնները Պողոս փաշա Նուպարին փառաւորման կը ծառայեն իրենց վայրաքարշ նախատինքներովն իսկ։ աւելի բուռն սէր ու համակրութիւն արծարծելով ասոր շուրջ. ու ասիկա իրենց պատիժն է։

Զգաստացա՞ն անոնք մէջ հայեր որ մեծ հրապարակի մը վրայ մոլուցքով այրելին այդ ազնուր ու բարի թերթերը, նախապէս կարելով հանելով անոնց վրայէն Հայասան վերնագրութիւնը և դայն իրենց շրթանց տանելով։

ԱՆՑՈՐԴ

ԱՐԵՎ Եգիպտոսի միակ հայաթերթն է որ օրը օրին կը հրատարակէ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԴՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ կեանքն ու գործը։

ՀԵՐՈՍԱԿԱՆ ԿՈՒԻՆ ՈՒ ՓՐԿՈՒԹԻՒՆԸ

(Մանրամասնութիւններ)

Վան, 21 Մայիս

Տասն երկար ամիսներու բռնադատուած մեկուսացումէ և լռութենէ մը վերջ, սրտի անհուն ուրախութեամբ է որ կ'օգտուինք այս առաջին պատեհութենէն՝ յարաբերութեան մտնելու համար մեր կովկասեայ եղբայրներուն հետ, մեր սիրելի «Մշակին» հետ, որու կարօտը կը քաշէինք։ Զգալով ինքզինքնիս միացած կովկասեան հայութեան հետ և հաւատալով թէ չուտով հայաբնակ միւս նահանգներն ևս միեւնոյն քաղդէն պիտի արժանանան, մենք չատ ենք ուրախացած քայց մեր ուրախութիւնը անխառն չէ. նա թունաւորուած է միւս նահանգներու հայութեան ողբալի վիճակին մտաբերումովը և նոյն իսկ մեր նահանգին գրեթէ բոլոր գաւառներուն մէջ թափուած անգին արիւններով։

Մինակ Վանը եղաւ, Շատախէն վերջ, որ կրցաւ տակաւ օրհասական բարբարոս կառավարութեան մոլեգին հարուածներուն։ Սմբողջ 28 օր (ապր. 7—մայիս 3) Վանեցի հայերը Այգեստանի և քաղաքամէջի մէջ, իրարմէ անջատուած, դիմադրեցին դիշերը ու գերեկ անընդհատ տեղ[illegible] յարձակումներ[illegible] թնդանոթաձիգ ոստան, որոնց ստիպուած էինք պատասխանել հատ-հատ, փամփուշտներս չապտակելու համար, բան մը որ մեր մեծագոյն երկիւղը կը կազմէր։ Ատոր միացաւ վերջէն աւելի մեծ երկիւղ մը, ասոր Ինն ամիսներէ ի վեր արդէն կառավարութիւնը սիստեմատիկ կերպով հատաքած էր հայերու ցորենները՝ դրաւելով բոլոր քիչ թէ շատ կարեւոր ամբարները, և կուսի առաջին օրէն իսկ քաղաքացին սկսաւ նեղուիլ անօթութենէ. այդ բաւական չէր կարծես, մէկ երկու շաբթուան ընթացքին քաղաք թափուելուն շրջակայ գիւղացիները, տասնց պատառ մը հացի մօտաւորապէս 10,000 հոգի, որոնցմէ շատերը թալանուած և կատրուած գիւղերու կիներ ու մանր աղջիկներն էին, զորս կառավարութիւնը բռնի կը բերէր քաղաքը կը լեցնէր զենքով ընել չկրցածը սովով գլուխ բերելու համար։ Եւ տակաւն այդ մինչեւ ալ իրերև եղաւ. Վանեցին թէև անօթի՝ դիմացաւ, և կուսակալ Զէվդէթ, որ ըստ իր նախկին գործոց բարբարութեան, 24 ժամուան մէջ Վանը աւերակի պիտի վերածէր, չարաչար յուսախաբ եղաւ. և իր զայրոյթը թափեց անպաշտպան գիւղացիութեան վրայ, 150ի մօտ խեղճ հայ բանտարկեալներու վրայ, զորս բոլորն ալ գազանաբար խողխողեց։ Յուսախաբ և խայտառակ եղաւ նաև վերջերս բերուած գերմանացի թնդանոթաձիգ ոստան, որ զարմանքով կը տեսնէր, թէ չորս թնդանօթներու ճիշդ նշանառութեան և հարիւրաւոր ռումբերուն՝ հայերը կը պատասխանէին երգելով ու նուագածութեամբ. և երբ ինք գիրքերը տարին քանդուած համարելով յարձակումի հրամանը կուտար, յարձակողները 40—50ով պետինը կը փաուէին դնդակոտոր և միւսները կը վախչէին, և ինք կը յարմանար, թէ ինչպէս այդ դիրքերուն մէջ կրնար մարդ մնացած ըլլալ։ Պատերազմութիւն չունինք առայժմ մանրամասն նկարագրելու՝ ինչ որ տեղի ու եղաւ 4 շաբաթուայ այս պատմական օրերու մէջ. միայն այսքանը կ'ըսենք, որ կարելի սրբոյ ընթացքին կառավարութիւնը չըկրցաւ գրաւել մեր և ոչ մէկ դիրքը,

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Տարտանէլի մէջ

Գանիրէ, 4. (Պաշտօնական).— Սըր Իան Համիլթըն կը տեղեկագրէ. 29ի կէս օրէն վերջ թշնամի զօրասիւներ Աէր Պապալ հիւսիսակողմէն եւ Փիլիս Պանրի հարաւակողմէն կ'ուղղուէին դէպի Թրէական աջ թեւին արեւմտեան կողմը, եւ հակայարձակումի կը պատրաստուէին, մեր երկուսն իրենցմէ գրաւած դիրքերը վերագրաւելու համար: Դիշերը երկու թշնամի ականուած գետնափորներ պայթեցան մեր կեդրոնին աջակողմը, յետոյ մեր խրամատները ենթարկուեցան միքրայֆօզի եւ հրացանի ուժգին կրակի մը ոռուն կ'օգներ հրետանին: Վայրկեան մը դադարէ եւ կրկին ռմբակոծումէ մը վերջ Թուրքերը սուինաւոր վճռական յարձակումի մը ակսան մեր ձախ հակասի դիրքերուն դէմ, բայց ետ մղուեցան ծանր կորուստներով. հարաւային հակասին վրայ ալ Թուրքերը յարձակումի ձեռնարկեցին: «Վալվերին» անգլիական զրահաւորը անմիջապէս իր լուսարձակները եւ թնդանօթները թշնամի գլխաւոր ուժերուն վրայ ուղղեց եւ ծանր կորուստներ պատճառեց: Վերջին յարձակումը վճռապէս մղուեցաւ հրետանիի սաստիկ կրակի մը տակ, բայց վերջապէս կեցուցինք մեր խրամատին 4 հարտա հեռու: Ռմբակոծումը եւ ռումբով յարձակումները շարունակուեցան բայց ընդհանուր յարձակում տեղի չունեցաւ: Առաւօտեան ժամը 6.30ին Ֆրանսացիք յառաջացան եւ 7.30ին արդէն մեր ձախ կեդրոնին դիմացը գտնուող եւ Քառանկիւն կոչուած զօրաւոր դիրքին տէրն էին: Ֆրանսական ռմբակոծումը Թուրքերը իրենց տեղէն հանեց. անոնք իրենց այս նահանջին միջոցին ծանր կորուստներ կրեցին: Յետոյ Քառանկիւնին հարաւային կողմը գտնուող խրամատները գրաւեցին, աւելի լուրջ կռիւներով, եւ այսպէսով ամբողջացուցին գրաւումը այն ամէն մասերուն որոնք անհրաժեշտ էին: Ցունիս 21ի Ֆրանսացիներուն իրագործած շահեր ամրացնելու համար: Թշնամւոյն կորուստները ամէն տեղ շատ ծանր եղան: Մեր գրաւած դիրքերը ամրացնելու վրայ ենք:

Արեւելեան ձակատէն

Բերլին, 4. — Թշնամին բազմաթիւ յարձակումներ փորձեց Բոլոնիոյ մէջ: Զեկոյց մը կ'ըսէ թէ այս յարձակումները եռամսեայ են յաջողութեամբ: Ուրիշ տեղ կացութիւնը անփոփոխ է: Ռ.

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԶՐԱՀԱՒՈՐ ՄԸ ԸՆԿՂՄԱԾ

Բերլին, 4. — (Պաշտօնական) Վերջին ուրբաթ օր Ռուս ընդծովեայ մը երկու բորփիլ նետեց եւ ընկղմեց Պալթիկ Ծովու մէջ «Տեօյչլանտ»ի ձեւով զրահաւոր մը: Ռ.

Արեւմտեան ձակատէն

Բարիզ, 4. — Զեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ Պելճիքի եւ Արեւի մէջ հրետանիի ուժգին կռիւներ տեղի ունեցան: Էնի աջ եզերքին վրայ բորփիլի կռիւը կը շարունակուի: Արեւելի մէջ ռումբերով եւ բորփիլներով կռիւներ տեղի ունեցան, առանց հետեւանքի: Վերին Մէոզի ու Վոժի մէջ ալ հրամանագրութիւն տեղի ունեցաւ: Ռ.

Լոնտոն, 4. — Նաւային շինութեանց մէջ նոր գիւտերու յանձնախումբ մը կազմուեցաւ՝ նաւային ապաստարանի պէտքերուն մասին ծովակալութեան օգնելու համար: Ռ.

ԳԵՐՄ. ՕԴԱՆԱՒՈՐԴՆԵՐ ԱՆԳԼԻՈՅ ՎՐԱՅ

Ամստերտամ, 3. — Գերմանական զեկոյց մը կ'ըսէ թէ օդանաւորդներ ռումբեր հետեցին Հարվիչի մէջ Լանտիւուրս ամրոցին եւ անգլիական հակաթորփիլանաւերու տորմիլիի մը վրայ:

ՍԵՐՊԵՐԸ ԿԸ ԳՐԱՒԵՆ ՏՈՒՐԱՅՈՆ

Հռոմ, 5. — Քորֆուէն կը ծանուցանեն թէ երկու սերպ զօրաբաժին Տուրացօն գրաւեցին: Հ.

ՄԻԱՑ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ ԾԵՐԱԿՈՅՏԻՆ ՌՈՒՄԲԸ

Նիւ-Եորք, 4.—Հոլթ խոստովանեցաւ թէ իսկ դրած է Ծերակոյտին մէջ ռումբը որ ուրբաթ կէս գիշերին պայթեցաւ եւ մեռցուցած [illegible] Կապիտոլին մէկ բեւը կը գրաւէ:

Նիւ-Եորք, 4. — Պ. Ժ. Բ. Մորկանի վիճակը գոհացուցիչ է: Ռ.

Սարեհեղեան ձակատէն

Բերլին, 4. — Թշնամին բազմաթիւ յարձակումներ փորձեց Բոլոնիոյ մէջ: Զեկոյց մը կ'ըսէ թէ այս յարձակումները եռամսեայ են յաջողութեամբ: Ուրիշ տեղ կացութիւնը անփոփոխ է: Ռ.

Արեւմտեան ձակատէն

Բարիզ, 4. — Զեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ Պելճիքի եւ Արեւի մէջ հրետանիի ուժգին կռիւներ տեղի ունեցան: Էնի աջ եզերքին վրայ բորփիլի կռիւը կը շարունակուի: Արեւելի մէջ ռումբերով եւ բորփիլներով կռիւներ տեղի ունեցան, առանց հետեւանքի: Վերին Մէոզի ու Վոժի մէջ ալ հրամանագրութիւն տեղի ունեցաւ: Ռ.

Լոնտոն, 4. — Նաւային շինութեանց մէջ նոր գիւտերու յանձնախումբ մը կազմուեցաւ՝ նաւային ապաստարանի պէտքերուն մասին ծովակալութեան օգնելու համար: Ռ.

ԳԵՐՄ. ՕԴԱՆԱՒՈՐԴՆԵՐ ԱՆԳԼԻՈՅ ՎՐԱՅ

Ամստերտամ, 3. — Գերմանական զեկոյց մը կ'ըսէ թէ օդանաւորդներ ռումբեր հետեցին Հարվիչի մէջ Լանտիւուրս ամրոցին եւ անգլիական հակաթորփիլանաւերու տորմիլիի մը վրայ:

ՍԵՐՊԵՐԸ ԿԸ ԳՐԱՒԵՆ ՏՈՒՐԱՅՈՆ

Հռոմ, 5. — Քորֆուէն կը ծանուցանեն թէ երկու սերպ զօրաբաժին Տուրացօն գրաւեցին: Հ.

ՄԻԱՑ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ ԾԵՐԱԿՈՅՏԻՆ ՌՈՒՄԲԸ

Նիւ-Եորք, 4.—Հոլթ խոստովանեցաւ թէ իսկ դրած է Ծերակոյտին մէջ ռումբը որ ուրբաթ կէս գիշերին պայթեցաւ եւ մեռցուցած [illegible] Կապիտոլին մէկ բեւը կը գրաւէ:

Նիւ-Եորք, 4. — Պ. Ժ. Բ. Մորկանի վիճակը գոհացուցիչ է: Ռ.

Տարտանէլի մէջ

Գանիրէ, 4. (Պաշտօնական).— Սըր Իան Համիլթըն կը տեղեկագրէ. 29ի կէս օրէն վերջ թշնամի զօրասիւններ Աէր Պապալ հիւսիսակողմէն եւ Փիլիս Պանրի հարաւակողմէն կ'ուղղուէին դէպի Թրէական աջ թեւին արեւմտեան կողմը, եւ հակայարձակումի կը պատրաստուէին, մեր երկուսն իրենցմէ գրաւած դիրքերը վերագրաւելու համար: Դիշերը երկու թշնամի ականուած գետնափորներ պայթեցան մեր կեդրոնին աջակողմը, յետոյ մեր խրամատները ենթարկուեցան միքրայֆօզի եւ հրացանի ուժգին կրակի մը ոռուն կ'օգներ հրետանին: Վայրկեան մը դադարէ եւ կրկին ռմբակոծումէ մը վերջ Թուրքերը սուինաւոր վճռական յարձակումի մը ակսան մեր ձախ հակասի դիրքերուն դէմ, բայց ետ մղուեցան ծանր կորուստներով. հարաւային հակասին վրայ ալ Թուրքերը յարձակումի ձեռնարկեցին: «Վալվերին» անգլիական զրահաւորը անմիջապէս իր լուսարձակները եւ թնդանօթները թշնամի գլխաւոր ուժերուն վրայ ուղղեց եւ ծանր կորուստներ պատճառեց: Վերջին յարձակումը վճռապէս մղուեցաւ հրետանիի սաստիկ կրակի մը տակ, բայց վերջապէս կեցուցինք մեր խրամատին 4 հարտա հեռու: Ռմբակոծումը եւ ռումբով յարձակումները շարունակուեցան բայց ընդհանուր յարձակում տեղի չունեցաւ: Առաւօտեան ժամը 6.30ին Ֆրանսացիք յառաջացան եւ 7.30ին արդէն մեր ձախ կեդրոնին դիմացը գտնուող եւ Քառանկիւն կոչուած զօրաւոր դիրքին տէրն էին: Ֆրանսական ռմբակոծումը Թուրքերը իրենց տեղէն հանեց. անոնք իրենց այս նահանջին միջոցին ծանր կորուստներ կրեցին: Յետոյ Քառանկիւնին հարաւային կողմը գտնուող խրամատները գրաւեցին, աւելի լուրջ կռիւներով, եւ այսպէսով ամբողջացուցին գրաւումը այն ամէն մասերուն որոնք անհրաժեշտ էին: Ցունիս 21ի Ֆրանսացիներուն իրագործած շահեր ամրացնելու համար: Թշնամւոյն կորուստները ամէն տեղ շատ ծանր եղան: Մեր գրաւած դիրքերը ամրացնելու վրայ ենք:

ՆԱԻԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Ը.

ԸՆԴԾՈՎԵԱՅԻՆ ԴԵՐԸ

Նախորդ յօդուածով ցոյց տուինք թէ ի՞նչ է ընդծովեան, ի՞նչպէս կը սուզի և ի՞նչպէս վեր կ'ելլայ: Մեզի կը մնայ այժմ համառօտակի բացատրել թէ ի՞նչպէս կը պատերազմի ան:

Երկրային ընդծովեայի մը ջուրին երեսէն անցնելը միայն երկու վայրկեան կը տեւէ, իսկ երբ այնպէս մը կը քալէ որ միայն աշտարակը ջուրէն դուրս մնացած է, կէս վայրկեանը կը բաւէ որպէս զի ամբողջովին սուզի:

Պատերազմին ծագումէն երկու ամիս առաջ «Թայմզ» մանրամասնօրէն հրատարակեց Սըր Բըրսի Սկոթ, Անգլիացի նախկին ծովակալին ընդարձակ և նշանաւոր տեսութիւնները ընդծովեաններու մասին: Այս երեւելի ծովակալին կարծիքը սա է որ՝ «Այն նաւերը որոնք ջուրին տակէն կ'երթան, իր կարծիքովը բոլորովին կը գերազանցեն այն նաւերը որոնք ջուրին երեսէն կ'երթան»: Սըր Բըրսի յայտարարեց նաև որ բոլորովին աւելորդ բան մըն էր միլիոններ ծախսել մեծ նաւերու շինութեան համար «Ինչ որ պէտք է մեզի համար, ըսաւ, ընդծովեաններու և օդանաւերու անպէտն տորմիլ մըն է՝ սակաւաթիւ արագընթաց պզտիկ յածանաւերով»: Դիմաքաղզաքար «Արեւ»ի սիւնակները չեն ներեր որ այս նախթին վրայ երկարօրէն գրենք և ամփոփենք կարծիքներն ու քննադատութիւնները բոլոր այն մարդոց որոնք ընդխմբանեցին Սըր Բըրսիի, կամ անոնց որոնք համակարծիք դառնուեցան իրենց: Սակայն յայտնի է որ պատերազմին ծագումէն մինչև ցարդ ընկղմած մարտանաւերուն մեծագոյն մասը ընդծովեաններուն գործն էր: Սակայն չենք կրնար ուսումնասիրել թէ ընդծովեան է ծովերուն սիրելագոյնը, որովհետև դեռ տեղի չունեցաւ հնարային մեծ պատերազմ մը ուր ընդծովեան իր գործունէութեան լայնագոյն չափը տար:

Կարելի է բացարձակապէս ըսել թէ ընդծովեաններուն դէմ պաշտպանութեան միջոցներ չկան: Թորփիլանաւերը միայն պզտիկ առուելութիւն մը ունին միւս նաւերուն վրայ ընդծովեաններու դէմ մաքառելու մասին, անշուշտ չնորհիւ իրենց մեծ արագութեան որով կրնան կարելի եղածին չափ շուտով մօտենալ ընդծովեաններուն և իրենց 4 մատնաչափնոց թնդանօթներով զանոնք ընկղմել ջնջալ: Մինչև սա, սակայն, թորփիլանաւ մը իր տեղէն շարժի ու սկսի ընդծովեան հետապնդել, այս վերջինը արդէն սուզուած է, և անդամ մը որ ջուրին տակն է՝ անկարելի է անոր ո և է վնաս մը հասցնել: Թորփիլանաւերու և հակաթորփիլանաւերու օգտակարութիւնը ընդծովեաններուն դէմ՝ սա բանին մէջ կը կայանայ որ այս վերջիններս շատ չեն համարձակիր անոնց ներկայութեանը գործել, և այս է պատճառը որ այն ջուրերուն մէջ ուր ընդծովեաններու գոյութիւնը կը նշմարուի կամ կը կասկածուի, ամէն զրահաւոր ընդհանրապէս իր շուրջը կ'ունենայ մէկէջ աւելի թորփիլանաւեր որոնք տեսակ մը պաշտպանութեան գօտի կը կազմեն անոր: Չորս կողմը՝ ընդծովեաններու հաւանական հարուածներուն դէմ:

Զրահաւորներուն համար՝ ինչպէս ասացինք դժուար է ընդծովեային վրայ յարձակիլը: Եթէ ընդծովեաններուն դէմ պաշտպանութեան միջոց մը կայ, սա է որ նաւ մը կրցածին չափ արագ երթայ և մանաւանդ զիգ-զակ դիծով ընթանայ, ինչ որ ընդծովեային յարձակումը կը դժուարացնէ:

Ընդծովեային գլխաւոր առաւելութիւնը՝ թորփիլը նետած պատուն թշնամի նաւուն շատ մօտենալ կարենալն է, բան մը զոր ո՛չ մէկ ուրիշ նաւ կրնայ ընել: Օրինակի համար, անկարելի է որ թորփիլանաւ մը թշնամի զրահաւորի մը մօտենայ, որովհետև եթէ թորփիլանաւը 10 մղոն անգամ հեռու ելլայ, զրահաւորը կրնայ իր խոշոր թնդանօթներուն միջոցաւ դիւրութեամբ ընկղմել զայն, մինչդեռ ընդծովեան իր անտեսանելիութեան շնորհիւ կրնայ ո՛և է նաւ մը բոլորովին մօտը երթալ և իր թորփիլները արձակել:

Ընդծովեայ մը, սակայն, երբեք չի կրնար ուրիշ ընդծովեայի մը վնաս հասցնել՝ երբ երկուքն ալ ջուրին տակ են դտնուին. բացարձակապէս անկարելի է որ սոնք իրար ընկղմեն: Պէտք է դիտել որ երբ առտրիական ընդծովեայ մը առաջին անգամ ելլալով ընկղմեց խտալական Medusa ընդծովեան, այս վերջինը պարզ շողնաւի մը նման այդ պահուն ջուրին վրայ կը դտնուէր, և ոչ տակը, առտրիական ընդծովեային պէս, որովհետև ինչպէս ըսին, եթէ երկուքն ալ ջուրին տակը ելլային, պարզապէս «կոյր» պիտի մնային իրարու հանդէպ:

Ընդծովեան ջուրին տակ դտնուած միջոցին է որ կը նետէ իր թորփիլը, և այնպէս մը կը ջանայ նետել որ անոնք ուղղանկիւն ձեւով (à angle droit) երթան թշնամի նաւուն դարձնեն, որպէսզի քանդումը կարելի եղածին չափ մեծ ելլայ:

Զրահաւանոնակները (hydroplanes) կը գործածուին երբեմն ջուրին տակէն գացող ընդծովեանները հետախուզելու համար, որովհետև օդանաւերը կրնան բարձրէն ջուրին խորը տեսնալ: Այսպէս, օդանաւ մը կրնայ ընդծովեայի մը ներկայութիւնը իմացնալ մօտերը գտնուող մարտանաւերուն և զգուշացնել զանոնք:

Լրացնելու համար մեր վերջին յօդուածին մէկ պակասը՝ ըսենք որ ընդծովեան, երբ ծովին երեսը դտնուի, իր խորտուզուած ատենի ստրողութեան հարիւրին 10—20ը միայն ջուրէն դուրս կը մնայ. բայց վերջերս շինուած ընդծովեաններուն՝ հարիւրին 30ը, այսինքն բաւական մեծ մաս մը, կը մնայ ջուրէն դուրս: Վերջին ընդծովեանները կրնան մինչև 5000 մղոն տեղ երթալ խնայողական արագութեամբ (à vitesse économique):

ԵՐՈՒԱՆԴ ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԻԳԸ(*)

(ՖԻՏԷՐԻՒԹ ՄԱՌԼԷՐԻ)

Թուրքիոյ մէջ, պատերազմի յայտարարութենէն յետոյ Հայերուն կացութիւնը խիստ ուսումնական դարձաւ. Բիչ առաջ երիտասարդութիւնը եղկիրը կը թողուր Թուրք դրօշին տակ չի ծառայելու համար, ահա յայտնի է թէ ի՞նչէ ոչխլամին կեանքը Թուրքիոյ զօրանոցներուն մէջ. գծենք մը:

Կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք առաւ մինչև 45 տարեկանները զինուորագրելու համար, և հայերը անոնց դժուարութիւններով փախան դէպի Պարկաստան, Միջագետք, Կովկաս, Թուրմանիա՝ ռուսական բանակին մէջ ծառայելու համար: Ոմանք յաջողեցան Մարսէյլ հասնիլ և Ֆրանսական բանակին հայ կամաւորներու շարքերուն մէջ արձանագրուեցան:

Հակառակ այս ընդհանուր փախուստին, հայ զինուորագրուները վար գրուեցան օսմ. բանակին մէջ: Մօտ 80,000 հայ զինուոր սահմանագլուխ դրկուեցան ռուսական Հայաստանի իրենց եղբայրներուն դէմ կռուելու համար: Ուրիշներ ուղղուեցան եգիպտական սահմանագլուխը. դեռ հոն Թուրք պետերը այս հայ զինուորներուն կողմէ պատալքութեան կամ մատնութեան փախ տուին: Փախչելու անկարող հայ ժողովուրդը, ծանր վրիժառութեան մը սարսափին տակ ընտրուեցաւ. Թուրք հայրենասիրութեան ապացոյցներ տալ: Պոլսոյ պարբերաթերթերը սոփիստեցան դատաւորներու բոլոր առաջնորդներուն ուղղուած շրջաբերականով մը յանձնարարել՝ խզճի մտօք կատարել իրենց հայրենասիրական բոլոր պարտականութիւնները:

Բնական չէր որ դտնուած հիւանդանոցները դրեթէ ամէն տեղ իշխանութեանց տրամադրեցին, մասնաւորապէս Պոլսոյ մէջ տժգոյն հիւանդանոցներ հիմնուեցան ընդ հակողութեամբ հայ բժշկական ընկերութեան՝ արդէն միակը որ կը գտնուի Թուրքիոյ մէջ:

Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցը իր շէնքերը տրամադրեց Կարմիր Մահիկին: Գաւառական ամենաթիւ հիւանդանոցները այս օրինակին հետեւեցան: Պարտաւորիչ հանգամանութիւնները խնայ արդիւնք մը տուին: Օսմանեան պատերազմի նկատմամբ գոնէ արտաքուստ ցոյց տրուած այս անձնուիրութեան և վարմունքին հակառակ՝ Թուրք կառավարութիւնը պատեհ համարեց հայ լեզուն արդիլել: Անձնական թղթակցութեանց մէջ ներելի համարեց գործածել միայն Թուրքերէն, Ֆրանսերէն, գերմաներէն և արաբերէն: Սակայն այս խստութիւնները ձեռք առնելէ չորս կամ հինգ շաբաթ յետոյ, Թուրք իշխանութիւնը արտօնեց օսմ. կայսրութեան մէջ և անտառական թղթակցութեանց համար հայերէնի և յունարէնի գործածութիւնը: Բաց ատոր, Պարբերաթերթերուն առանձնաշնորհումները ջնջուեցան և այս բարձրատոհման կրօնաւորը հասարակ եկեղեցականի մը կարգը իջաւ:

Ասիկա կը նշանակէ թէ Թուրք կառավարութիւնը կրցած կ'ընէ որպէսզի իր և քրիստոնեայ հպատակներուն միջև բաժանումը կատարեալ և անդառնալի ելլայ:

* * *

Եթէ Հայերը անկախ իշխանութիւն

(*) Շարունակութիւն նախորդ թիւին եւ վերջ:

մը չեն կազմեր, ունին սակայն բարոյական և մասնաւորական ժառանգութիւն մը, որուն տակի քան երբեք կասչած են. ազնուականութեան և վեհանձնութեան իրենց աւանդութիւնները ունին որոնց դէմ չեն կրնար մեղանչել։ Միթէ մեղի չըսուեցաւ թէ վերջին Սեպուհներուն, միմիայն Բարիզի հայ գաղութը իր խորին երախտագիտութիւնը յայտնելու համար Ֆրանսայի, իր ունեցած գումարէն տարտադրեց 5000 Ֆր. Պ. Միլերանի՝ Ֆրանսական կարմիր Խաչին համար, և 5000 Ֆր. ռուսական կարմիր Խաչին։ Նոյնպէս 1000 Ֆր. յանձնեց Պ. Պարթուի՝ Ազգ. Օգնութեան քոմիթէին, 500 Ֆր. Պ. Պարէսի՝ Սլլպանլօրէնցիներուն համար, և 500 Ֆր.՝ պատերազմի հաշմանդամներու տնտուկին։

Հայերը այս միջոցիս չունին երկիր մը որ բուն իրենց հայրենիքը ըլլայ։

Զուտին այն առաւելութիւնները զոր քաղաքակրթու

ԳԷՈՐԳ ԻՓԷԿԵԱՆ

Ծխեցէք

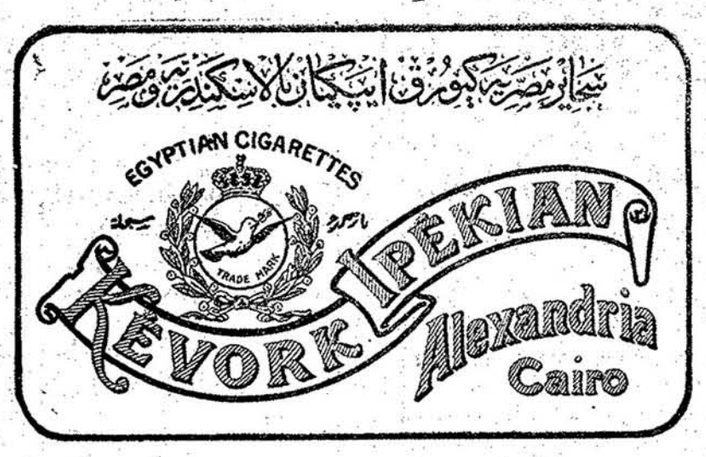

Ծխեցէք

ԿԸ ՇԱԽՈՒԻՆ ԱՄԷՆ ՏԵՂ

ԱՆԴՐԷԱՍ ՄԿՐԵԱՆ
ՆԿԱՐԻՉ-ՆԵՐԿԱՐԱՐ

Բիւ Սէսսօսթրիս, 1 (Ցունաց Ավէրոֆ աղջկանց վարժարանին ետեւ.)

18 տարիէ ի վեր Աղեքսանդրիա հաստատուած եմ։ Նէրկի, զարդանկարչ, Պշանատախտակի [Թապէլա], իւղանկար պատկերներու և լուսանկարչական ֆօներու վերաբերեալ կատարած աշխատութիւններովս գոհ թողուցած եմ Եւրոպացի յաճախորդներս։ Գիներս՝ միշտ Ա. բարձրագոյն սուղ, իսկ Եւրոպացի արհեստակիցներէս աժան են։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԻՆՔՆԱՎԱՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԳՐԵԳ

Ս. ՍԱՂԱՀ ԳԻՒԼԵԱՆ

Ամէն Հայու համար հենական և ժամանակեակն այս խնդրոյն մասին յոյժ շահեկան տեսութիւն մը։

ՓԵՏՈՒԼ ԲՈԼՈՐ ԳՐԱՎԱՃԱՌՆԵՐՈՒՆ ԲՈՂ։

Գին 5 դրշ. ողջ

ՏՕԹԹ ՂԱԶԱՐՈՍ ԱՐԹԻՆԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

ՄՈՒՍԹԻ, ՇԱՐԱ ՊԷՅՆ ԷԼ ՆԱՀԷՏՅՆ ԹԻՒ 10, ԴԱՀԻՐԷ ԹԷԼԷՖՕՆ, ԹԻՒ 35-37

Հիւանդներ կ'ընդունի առաւօտեան ժամը 8էն մինչև իրիկուան ժամը 7ը։

Ակռաները կը մաքրէ ու կը քաշէ առանց ցաւի։ Ակռաներու համար ոսկիէ, քաուչուք կամ Ա.մերիկեան վերջին գիւտ եղող ուրիշ տեսակ նիւթերէ քուրան կը շինէ առանց զսպանակի կամ քիմքի վրայ բան մը դնելու։

Բոլոր գործերը մաքուր եւ խղճի մտօք կը կատարուին։

Մարդ կեանքին մէջ անգամ մը ծախսելով կ'ազատի ակռաներու անտանելի ցաւերէն եւ հանգիստ կ'ապրի։

Գիները խիստ չափաւոր են։ Մասնաւոր ակռայի դեղեր ալ կը դրրուին։

ԲԱՍԹԻԼ ՆԱԼԹՇԷՐ
(PASTILLES NALTHER)

ՀՐԱՇԱԼԻ ԴԵՂԱՀԱՏԻԿ

Հացի չափ կարեւոր ամէն անձի համար

Պնդութիւն ունիս թէ փորհարութիւն, ստամոքսի ակարութիւն թէ անմարսողութիւն, Ջերմէ՞ կը տառապիս թէ անքունութիւնէ, հարբո՞ւխ ունիս թէ յօդացաւ։

Գործածէ՛ եւ պիտի օգտուիս անպայման։

Դարման է՝ 34 տեսակ հիւանդութիւններու, որոնք մանրամասնուած են յայտագրին մէջ, որ կը գտնուի իւրաքանչիւր տուփի հետ։

Գիներն են ըստ ածան Ե.Ղ.

Տփիկը (որ կը պարունակէ 60 հատ) 10
Տուփը (որ կը պարունակէ 3 տփիկ) 20

Թղթատարով ստացման համար պէտք է միասին ղրկել նաեւ երկու ղրշ.։

Ամերիկեան այս դեղահատիկը պատրաստուած է յայտնի բոյսերու եւ արմատներու հիւթէն եւ օգտակարութիւնը հաստատուած է բժշկական կաճառներէ։

Անձնապէս փորձելէ եւ օգտուելէ վերջ միայն առանձնած է Եգիպտոսի ընդհանուր ներկայացուցչութիւնը՝ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ԹՈՎՄԱՍ, որուն կարելի է դիմել, փոքր թէ մեծաքանակի համար, անձամբ կամ քարտ փոստալով հետեւեալ հասցէին։

82, Rue Guinenet Charkas (Boulac)
c)o Ecole Arménienne
B. P. 1079 . Le Caire (Egypte)

ՊԱՆՔՈ ՏԻ ՌՕՄԱ
Banco di Roma

Հաստատեալ 1880ին

Դրամագլուխ, 200,000,000 ֆրանք ամբողջապէս վճարեալ

ԸՆԴՀ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ — ՀՌՈՄ

Կեդրոնավայրք. — Բարիզ, Ճէնովա, Նաբոլի, Թուրինո, Ֆիորէնցա, Աղեքսանդրիա, Կ. Պոլիս, Պարչէլօն, Դահիրէ, Մալթա, Ափրիկեան Տրիպոլիս

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՔ

Ալպա	Ֆարա Սապ	Բինէրոլո
Ալպանո Լացիալէ	Ֆէրմօ	Սիէնա
Արէցցօ	Ֆոսանօ	Սուսպիտրօ
Ավէցցանօ	Ֆրասքաթի	Թարրակինէ
Գէն